GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE IN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe treĭ lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĖ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 8. *Lunĭ, Marțĭ 13 (25) Ianuariu.* **1887.**

Brașovŭ, 12 Ianuariu 1887.

Strigătele de alarmă ale foilorŭ bismarkiane în contra pregătirilorŭ de rĕsboiu ale Franciei, ce se repetă cu vehemență totŭ mai mare, au câștigatŭ o fatală importanță prin mĕsura anunțată de curêndŭ a oprirei esportului de cai în Germania.

E sciutŭ, că asemenĭ mĕsurĭ sĕ iau în timpurĭ critice, în ajunulŭ unui rĕsboiu, când e vorba de-a împedeca ca statulŭ inimicŭ sĕ-șĭ ia mijlócele pentru înarmarea sa din propria țĕră. De aceea scirea, că consiliului federalŭ german i s'a presentatŭ propunerea de a se opri esportulŭ cailorŭ din întregŭ imperiulŭ, a produsŭ marĭ îngrijirĭ pretutindenĭ.

Se află óre Germania érășĭ în ajunulŭ unui rĕsboiu cu Francia? Acésta este întrebarea, ce se aude adĭ în tóte părțile și la care nimenĭ nu este în stare sĕ dea unŭ rĕspunsŭ categoricŭ.

Cumcă Francia se înarméză cu o grabă febrilă nu mai este ceva nou, tocmai așa de bine cunoscutŭ ne este, că Germania emuléză cu Francia în pregătirile de rĕsboiu. Aceste pregătirĭ nu mai indică dér adĭ o situațiune estraordinară, din contră ele au devenitŭ o regulă generală și se urméză în tóte statele cu incordarea tuturorŭ puterilorŭ financiare.

Prin urmare faptulŭ că s'au esportatŭ în Francia mai multe mii de cai din Meklenburg și Vestfalia nu mai putea sĕ bată la ochĭ. Cu atâtŭ mai multŭ a trebuitŭ însĕ sĕ surprindă neașteptata anunțare a mĕsurei de prohibițiune într'unŭ momentŭ, când principele Bismarck a declaratŭ în parlamentŭ, că are încredere în intențiunile de pace ale actualului guvernŭ francesŭ.

Ce s'a petrecutŭ în ḍilele din urmă, ce arŭ justifica temerile esprimate de organele cancelarului germanŭ?

Francia nu a fostŭ niciodată mai moderată în relațiunile sale esteriore, ca tocmai acuma și pressa francesă a datŭ espresiune de curêndŭ mulțumirei ce a produs'o în tótă Francia tonulŭ pacînicŭ alŭ discursurilorŭ lui Bismarck. De altă parte ne este încă în viuă memoriă asigurarea cancelarului germanŭ, că Germania nu va ataca niciodată pe Francesĭ, décă nu va fi mai nainte atacată de dênșii.

Se maĭ susține, că mĕsura prohibitivă memorată s'a luatŭ cu scopŭ de a ușura propaganda electorală în favórea guvernului germanŭ In curêndŭ se vorŭ face, precum scimŭ, nouĕ alegerĭ pentru Reichstagulŭ din Berlin și se crede, că principele de Bismarck voiesce sĕ înfluințeze opiniunea publică în favórea septenatuluĭ, alarmându-o cu periculele, de care ar fi amenințată Germania din afară.

Dér nicĭ acéstă părere nu póte esplica îndestulŭ procederea guvernului germanŭ față cu Francia, deórece nu se póte admite ca pentru scopurĭ electorale sĕ se facă unŭ pasŭ de natură a turbura relațiunile și așa încordate între cele două state apusane.

Trebuia sĕ se gândéscă guvernulŭ germanŭ și la impresiunea, ce-o va produce în Francia oprirea ezportului de cai și care va face numai sĕ créscă neîncrederea și sĕ se escite din nou pasiunile abia adormite în sînulŭ națiunei francese. De aceea ne tememŭ, că scopulŭ lui Bismarck este mai multŭ de a ațîța pr Francesì, decâtŭ de a face propagandă electorală.

Englesii pare că au înțelesŭ intențiunile cancelarului germanŭ, căcĭ ḍiarele din Londra se grăbescŭ a secunda organele berlinese în strigătele lorŭ de alarmă din pricina înarmărilorŭ Franciei. „Morning Post“ trage la îndoială intențiunile pacînice ale Franciei și pretinde dela Francesĭ ca sĕ înceteze cu înarmările și sĕ nu mai lucreze ḍi și nópte în arsenalurĭ la fabricarea puscilorŭ de repetiţiă. O pretensiune acésta, care n'are nicĭ unŭ înțelesŭ pe câtŭ timpŭ nu s'ar lua și în celelalte state mĕsurĭ egale spre curmarea pregătirilorŭ de rĕsboiu.

Nu scimŭ unde vorŭ mai duce pornirile cancelarului germanŭ, scimŭ însă că la vr'unŭ bine de sigurŭ nu vorŭ duce. Unulŭ din diarele independente germane „Vossische Zeitung“ constată cu dreptŭ cuvêntŭ, că resultatulŭ „iritațiunei artificiale“ ce-o produce atitudinea guvernului germanŭ și a oficioșilorŭ sĕi, va fi, că în urma ei vorŭ suferì interesele poporului germanŭ ca și ale celui francesŭ.

Deputațiunea bulgară la Roma.

Corespondentulŭ ḍiarului »Neue fr. Presse« a avutŭ la Roma o intrevedere cu d. Kalcev. Cu acéstă ocasiune delegatulŭ bulgarŭ s'a esprimatŭ, că primirea ce le-au făcut'o toțĭ Italienii, cu atâta simpatiă, a intrecutŭ tóte așteptările deputațiunei.

„D-ta scii ce voim, — ḍise d. Kalcev. — Decă ne am fi avutŭ numai pe noi in vedere și nu ne-amŭ fi străduitŭ se incungiurămŭ unŭ rĕsboiu europenŭ, amŭ fi realesŭ pe principele Alexandru, căcĭ nu vomŭ uita nicìodată, că dênsulŭ ne-a datŭ unirea și libertatea... Der pentru ca sĕ facemŭ plăcerea Țarului, care ne-a părăsitŭ, amŭ alesŭ pe cumnatulŭ Țarului, pe Valdemar. Țarulŭ a cerutŭ cu tote acestea retragerea regințeĭ, disolvarea Sobraniei și nouĕ alegerĭ.

„Acum suntemŭ gata sĕ primimŭ orĭ-ce propunere rațională, pe care ne-ar face-o guvernulŭ din Petersburg, der cu două condițiunĭ: ânteiu, ca independința nostră sĕ rĕmână neatinsă, și alŭ doilea, ca se nu fimŭ lăsațĭ pradă anarchiei; cu alte cuvinte: nu putemŭ primì cererea, ca disolvarea Sobraniei și retragerea regințeĭ sĕ urmeze imediatŭ una după alta. Regința nu póte sĕ depună puterile sale decâtŭ în manile Sobraniei, care apoi va putea sĕ numéscă unŭ nou guvernŭ, care bine intelesŭ va trebui sĕ represinte dorințele naționale, vomŭ fi gata sĕ chiămămŭ și unulŭ séu doi Zancoviștĭ. Asigurându-se în chipulŭ acesta liniștea țĕrei, se va putea apoi procede la nouĕ alegerĭ pentru proclamarea principelui. . Din Constantinopole ne-a sositŭ astă nopte o depeșă, prin care ni se spune că marele vizirŭ ne așteptă cu nerăbdare. Turcia prin actuala ei bună-voință incuragiază Bulgaria la cele mai pacînice speranțe....

„Diarele publică scirea, că comitele Șuvaloff a obținutŭ invoirea Germaniei pentru ocuparea Bulgariei. Nu credemŭ sĕ se hotărască Rusia atâtŭ de ușorŭ la unŭ asemenea pasŭ; pentru că mai ânteiu ocupațiunea ar fi *casus belli* pentru Austria; alŭ doilea, pentru că Rusia ar avea contra sa și pe Serbia, Bulgaria, probabilŭ și pe România și de sigurŭ și pe Turcia. Credeți-mĕ: totŭ ce a făcutŭ Sultanulŭ nu dovedesce nimicŭ. Primulŭ Cazacŭ, care ar trece granița, ar silì pe padișahulŭ sĕ declare rĕsboiu Rusiei, pentru că astfelŭ cere tradițiunea, religiunea și opiniunea publică a imperiului turcesc, și tocmai pentru acesta credem că pacea va fi manținută. Noi nu voim rĕsboiu; decă l'amŭ voi, n'amŭ avea decâtŭ sĕ revoltămŭ Macedonia, care este în stăpânirea nóstră. Nu facemŭ însĕ acesta. Noi voimŭ unŭ principe, care sĕ ne înțelegă și sĕ se potrivéscă cu caracterulŭ nostru naționalŭ; voimŭ prin urmare unŭ europeanŭ, der nu unulŭ din Asia«.

Francia și Germania.

De când cu cumpĕrările cele marĭ de cai, scândurĭ, bârne și materiale pentru prepararea materiei esplosibile »Melinita,“ ce le face Francia nu numai în Germania, ci și în alte părțĭ, se consideră în cercurile politice înalte din Berlinŭ situațiunea ca seriósă. In aceste cercurĭ nu se tăinuesce, că punctele întunecose, ce s'au observatŭ de câtva timpŭ, s'au grămăditŭ la unŭ locŭ formândŭ unŭ *norŭ amenințătorŭ.* Tonulŭ pacînicŭ — dicŭ ele — alŭ pressei francese n'a putută produce nicĭ o liniștire, deorece losinca »liniște și moderațiune« s'a datŭ în gura mare și in modŭ demonstrativŭ înaintea întregei Europe. Cei din Berlinŭ așteptă sĕ vedă, că ore guvernulŭ francesŭ póte orĭ nu se dea o declarațiune plausibilă pentru marile ei cumpĕrări de scândurĭ.

„Standard«, organŭ oficiosŭ din Londra, încă găsesce, că actuala situațiune e critică. Elŭ dice că ceea ce a cerutŭ Bismarck în Reichstag și apelulŭ ce l'a făcutŭ elŭ la patriotismulŭ poporului germanŭ dovedescŭ că între imperiulŭ germanŭ și între republica francesă esistă o dușmăniă, care nu se póte șterge decâtŭ prin sânge.

Scirĭ militare.

Austro-Ungaria. Arsenalulŭ din Viena are lipsă mare de lucrătorĭ. Cu deosebire curelarĭ, șelarĭ, cismarĭ și croitorĭ se caută.

România. »Epoca« află, că guvernulŭ a comandatŭ la o fabrică germană 6000 de puscĭ cu repetițiune. Cu asemenea puscĭ vorŭ fi armate mai ânteiu regimentele 1, 2 și 3 de liniă și batalionulŭ 3 de vênătorĭ. — Ministrulŭ de rĕsboiu cere unŭ creditŭ de 5,000,000 lei pentru cumpĕrare de materialŭ de rĕsboiu.

Francia. „Nordd. Allg. Zeitung“ confirmă, că în Alsacia, anume la Zabern, Romansweiler și valea Breusch se cumpĕră o mulțime de scândurĭ și bârne pentru Franța, spre a se construi barace militare la granița militară. Dela Romansweiler au plecatŭ deja cincĭ vagone la Nancy și patru la Verdun; și în alte locurĭ din Alsacia se încarcă din acestŭ materialŭ. Numita foiă trage următorea conclusiă: Prin urmare nu incape îndoială, că Franța concentreză la graniță mai multe trupe decâtŭ ce potŭ avea locŭ in cetățile și garnisónele de acolo. De asemenea se cumpĕră de agențĭ francesĭ eterulŭ și puciosa din Germania necesare pentru fabricarea materiei esplosibile »Melinita“.

Liniile ferate belgiane au transportatŭ în aceste ḍile o mulțime de cai, venițĭ din Danemarca, pentru Franța. In tote ḍilele sosescŭ la Liege transporturĭ de cai. O foie din Lyon relateză, că poliția a arestatŭ acolo pe doi individĭ, considerațĭ de spionĭ Acum câteva ḍile trei persone au descinsŭ la unŭ otelu aprope de casarmă, unde e batalionulŭ de vênătorĭ 28. Acei străinĭ au oferitŭ unui soldatŭ o sumă mare — se ḍice că 20,000 francĭ — pentru o pușcă de repetițiă de modelŭ nou cu cartușe Soldatulŭ a datŭ străinilorŭ o intâlnire la o berăriă, der avisă poliția, care aresta pe doi străinĭ. Alŭ treilea a scăpatŭ. Unulŭ dintre cei arestațĭ dice că se numesce Sydney din Londra, er alŭ doilea ar fi servitorulŭ lui. Se crede că numele e falsŭ. S'a făcutŭ o perchisițiă minuțiósă in camera locuită de străinĭ.

Germania. Societatea patriotică a damelorŭ din Berlinŭ a ținutŭ în Berlinŭ o ședință sub președința împĕrătesei. „Nordd. Allg. Ztg.“ intituleză relația despre acéstă ședință: „Mobilisarea Crucei Roșie« și dice, că oștirea va avea pote în curêndŭ trebuință de ajutorulŭ și solicitudinea asociațiunilorŭ voluntare pentru îngrijirea bolnavilorŭ.

Anglia. Se anunță din Svedia, că guvernulŭ englesŭ, a comandatŭ cantitățĭ marĭ de projectile eplosibile la manufactura din Stockholm, care lucreză di și nopte la esecutarea ordinelorŭ primite. Două mii projectile vorŭ fi îmbarcate pentru Londra peste câteva ḍile și alte optŭspre-ḍece mii la sfârșitulŭ lunei.

Belgia. Ministerulŭ de rĕsboiu lucreză cu mare grabă planurile de mobilisare, Antwerpenulŭ se pune cu zelŭ în stare de apĕrare, institutele de uniformare suntŭ grămădite cu lucrulŭ, fabrica de tunurĭ din Lüttich lucreză ḍi și nopte. In tótă țera se conscriu vitele și alte provisiunĭ de mijlóce de traiu, ca și cum Belgia s'ar afla în ajunulŭ unei espedițiunĭ. Până acum pote că s'a și adusŭ legea asupra esportului cailorŭ și asupra rechisițiunilorŭ militare in casŭ de rĕsboiu. Statulŭ majorŭ generalŭ a datŭ ordinŭ sĕ se formeze la granița sudostică două tabere întărite.

Grecia. Guvernulŭ tracteză cu intreprinḍĕtorĭ belgianĭ pentru construirea căii ferate Missolunghi-Arta, care e importantă din punctŭ de vedere strategicŭ, deórece acéstă cale ușureză unŭ eventualŭ marșŭ la granița epirotă.

Turcia. Sultanulŭ s'a decisŭ pentru introducerea puscei Mauser în armata otomană și a datŭ ordinŭ sĕ se încheiă unŭ contractŭ de liferare a 500,000 de astfelŭ de puscĭ, cu prețulŭ de 500 piastri pușca.

SCIRILE ḌILEI.

Ministrulŭ de comunicațiune *Baross* a ordonatŭ ca sĕ se începă câtŭ mai curêndŭ cu instruirea alternativă a funcționarilorŭ dela poște și telegrafe. „Südung. Lloyd« anunță, că la 1 Februariu vorŭ incepe cursurĭ speciale în Pesta, Timișora și Agramŭ, care vorŭ dura patru lunĭ, atâtŭ pentru funcționarii de poște, ca sĕ învețe serviciulŭ telegrafelorŭ, câtŭ și pentru funcționarii de telegrafŭ, ca sĕ învețe serviciulŭ poștelorŭ. E vorba de întrunirea poștelorŭ cu telegrafele.

La terminarea căii ferate *Murêşŭ—Ludoşŭ—Bistriţa* se lucrézâ cu mare grabă, aşa că la 1 Noemvre a. c. se va pute preda comunicaţiunei.

—x—

La balulŭ curţii din *Viena*, ce s'a datŭ în dilele trecute, d. *Kalnoky* a presintatŭ Maiestăţii Sale pe d. *Carolŭ Demetriade*, locotenentŭ de vênătorî în armata română. D-lŭ Demetriade a fostŭ în véra trecută multŭ timpŭ în Braşovŭ, luândŭ parte la lucrările de triangulare, deórece d-sa urmeză cursulŭ institutului geograficŭ din Viena.

—x—

Ca unŭ faptŭ de rară eventualitate scrie »Kolozsvar«, că căpitanulŭ poliţiei din Caşovia, cu numele *Lokhorn* Janos, despre care dice că, deşi după naţionalitate este unŭ »Maghiarŭ“ cinstitŭ, totuşi a fostŭ distinsŭ din partea Ţarului rusescŭ cu ordinulŭ Sân'ei Anna cl. III, din causă că a descoperitŭ pe nisce falsificatorî de ruble rusescî. — Lokhorn şi Ungurŭ! De unde şi până unde?

—x—

Ḑiarele franceze ne spunŭ, dice „România Liberă“, că contesa de *Beausacq* (comitesa Diana, care a scrisŭ »Maxime ale vieţii)“ întrunise în salónele sale, Duminecă în săptămâna trecută, o societate alesă pentru a asculta citirea unei poeme a *Reginei României—Carmen Sylva*—. *„Iehova“*, tradusă în versurî francese şi recitată de d-şora *Văcărescu*, o tênĕră poetă cu multŭ viitorŭ. D. *Vasilie Alecsandri* şi alţi membri ai coloniei române din Parisŭ asistau la serbarea acésta. D. *Sully-Prudhome* a fostŭ celŭ dintêiu, care a aplaudatŭ eleganta şi fidela traducere în versurî escelente. Unŭ albumŭ cu armele Reginei primea numele tuturorŭ auditorilorŭ care i se adresau şi d. *Luis Ulbach* fusese însărcinatŭ cu deosebire de Regina României printr'o depeşă, ca sĕ'i trimită darea de sémă a acestei citirî interesante.

—x—

Se vorbesce că pe la începutulŭ lunei Martie va sosi în *Bucurescî* generalulŭ *Brialmont* pentru a inspecta din nou lucrările fortificaţiunilorŭ capitalei, spunŭ diarele bucurescene.

—x—

Ḑiarele din *Bucurescî* spunŭ că negociaţiunile pentru încheiarea unui tractatŭ de comerciu între România şi Turcia au ajunsŭ la bunŭ sfirşitŭ şi că instrumentulŭ definitivŭ nu va întârdia d'a fi semnatŭ. Sĕ dice chiar că în cursulŭ săptĕmânei acesteia celŭ mai târdiu, tractatulŭ va fi supusŭ Camerei.

—x—

Societatea polonă-cehă-slovacă »Biesiada“ din *Bucurescî* va da la 16 (29) Ianuarie unŭ balŭ în salonulŭ marelui hotelŭ de France. Afară de danţurile naţionale polone, se vorŭ juca danţurî românescî.

—x—

Stanley a plecatŭ din Londra. Producându-se nouĕ esitărî în privinţa drumului ce va trebui sĕ urmeze spre a da ajutorŭ lui Eimin Bey; d. Stanley se va duce mai ântêiu la Zanzibarŭ. Acolo va lua o hotărîre definitivă. Elŭ e totŭ de părere, că ar fi mai preferabilŭ sĕ trécă prin Congo.

Execuţiunile în comitatulu Turda-Arieşu.

Braşovŭ, 11 (23) Ianuariu a. c.

Voimŭ sĕ dămŭ astădî o mică probă despre „progresele economice“ cu care s'au lăudatŭ vorbitorii partidei tiszaiste în cursulŭ desbaterei generale asupra bugetului.

Decă va fi înaintatŭ ţĕranulŭ materialicesce pretutindenî aşa ca în comitatulŭ Turda-Arieşŭ, atuncî poporaţiunea statului nu va ajunge niciodată la a sa bunăstare, ca sĕ se pótă urca în viitorŭ, cum şi-a esprimatŭ speranţa d-lŭ Tisza, şi dările directe.

Publicămŭ mai josŭ unŭ catalogŭ alŭ nenorociţilorŭ ţĕranî din comitatulŭ Turda-Arieşŭ, carî, rĕmaindŭ în restanţă cu plata contribuţiunei, suntŭ ameninţaţi acum cu vinderea moşielorŭ prin licitaţiune publică, în urma decisiunei comitetului administrativŭ comitatensŭ. Timpulŭ licitărilorŭ proprietăţilorŭ a 94 de economî ruralî este deja ficsatŭ, ele se vorŭ începe deja în luna lui Februariu a. c. Până acum au fostŭ în acestŭ comitatŭ puţine casurile, când pentru restanţe de dări şi imposite s'au vêndutŭ proprietăţile bieţilorŭ ómenî, der în urma ordinaţiunei ministeriale din luna lui Octomvre 1886 licitaţiunea trebue negreşitŭ sĕ se întêmple şi astfelŭ proprietăţile funduare a 94 de ţĕranî suntŭ în ajunŭ de-a se vinde cu toba.

Despre casurile, în carî se vinde averea mişcătore a ţĕranilorŭ pentru restanţe de contribuţiune cu preţurî de totŭ bagatele, nicî nu mai voimŭ sĕ vorbimŭ. Aceste suntu casurî de tóte dilele, în comitatulŭ Turda-Arieşŭ nu mai puţinŭ ca şi în alte comitate. Ţĕranulŭ îşî pierde prin vinderea viteilorŭ, a uneltelorŭ şi a provisiunilorŭ sale putinţa de a-şî mai pute lucra mica sa moşióră şi ne mai putendŭ suporta greutăţile dilnice îşî pierde în cele din urmă şi proprietatea, ce i-a mai rĕmasŭ şi pentru care atâtŭ de multŭ a asudatŭ elŭ şi părinţii sĕi în brasda domnéscă.

Cei 94 de ţĕranî, a cărorŭ proprietăţî suntŭ ameninţate cu vêndarea, vorŭ fi cea mai mare parte dintre cei ce totŭ în urma esecuţiunilorŭ şi-au pierdutŭ averea mobilă şi acum nu mai au cu ce sĕ 'şi ajute. Este de observatŭ însĕ că, precum arată numerii din cărţile funduare, preţulŭ proprietăţilorŭ, ce suntŭ a se licita, întrece cu multŭ pretensiunile de 90% dare fonciară restantă şi de 10% tacse de timbre.

In faţa împrejurării, că conformŭ ordinului ministerialŭ licitaţiunea trebue sĕ se ţină neapĕratŭ, este înspăimântătorŭ a vede că pentru nisce sume bagatele de 7 fl. apoi de 10—13 fl. se vêndŭ moşiile bieţilorŭ ómenî. Din catalogulŭ de mai josŭ se vede afară de acésta că cei mai mulţî datorescŭ dela 10—30 fl. v. a. puţinî suntŭ datorî peste 50 fl. şi şi mai puţinî peste 100 fl.

Este acésta o calamitate, care trebue sĕ ne puna pe gândurî, deórece cei loviţi de sórte suntŭ, precum vedemŭ, aprope toţî Românî. Dela cine sĕ aştepte ţĕranulŭ nostru unŭ ajutorŭ câtŭ de micŭ în strîmtorarea sa decă nu dela ai sĕi, carî suntŭ înzestraţî cu mai multă avere şi învĕţătură?

In ceea ce privesce comitatulŭ Turda-Arieşŭ mai mulţî Românî de acolo au luatŭ o salutară hotărîre, care póte aduce multă uşurare şi poporuluî românŭ dela ţéră. Inţelegemŭ înfiinţarea institutuluî de creditŭ şi economii *„Arieşana,“* cu reşedinţa în Turda.

Cei 94 de ţĕranî, carî suntŭ în pericululŭ de a-şî perde moşiele, primindŭ creditulŭ necesarŭ dela unŭ asemenea institutŭ şi-ar pute scăpa de sigurŭ cei mai mulţî proprietăţile. Adevĕratŭ, că ar trebui sĕ hipoteceze realităţile lorŭ pentru sumele, ce le-arŭ redica, der în împrejurările de adî acestŭ creditŭ ar fi unŭ mare bine pentru eî, căcî şi-ar pute plăti darea şi cu ce le-ar mai rĕmâne ar mai pute lucra şi în viitorŭ pămênturile lorŭ cu speranţă de scăpare.

Intreprinderea Românilorŭ din Turda audimŭ că este aprope de a se realisa. S'au subscrisŭ deja peste 400 de acţiunî şi suntŭ speranţe fundate că şi restulŭ acţiunilorŭ până la o mia va fi în curêndu subsemnatŭ. Capitalulŭ de 50,000 fl. (1000 acţiunî à 50 fl.) este destulŭ de modestŭ pentru trebuinţele Românilorŭ din Turda Arieşŭ. Ar fi de doritŭ ca Românii cei cu dare de mână sĕ îmbrăţişeze întreprinderea Românilorŭ din Turda şi prin subscrierea de acţiunî sĕ facă posibilŭ câtŭ mai grabnica înfiinţare a „Arieşanei.“

Lăsămŭ sĕ urmeze catalogulŭ vêndărilorŭ, despre care amŭ vorbitŭ mai susu:

Numele individilorŭ, a cărorŭ proprietăţî se vorŭ licita pentru restanţe de dare.

Lăsămŭ sĕ urmeze în rendŭ numele împreună cu suma restanţei de dare, ér cifrele din parantese vorŭ arăta numerulŭ cărţii funduare, sub care este indusă proprietatea.

Din Iclandulŭ mare: Sebedanŭ Iuonŭ Roşu 79 fl. 89 cr. (121); Turcu Simionŭ 17 fl. 60 cr. (158); Sasca Iuonuţŭ 37 fl. 43 (46); Filipŭ Todorŭ a lui Vasile 36 fl. 80 cr. (21). — Din Iclăndelŭ: Gliga Iuonŭ Cichi 16 fl. 45 cr. (121); Bita Andronicŭ 27 fl. 46 cr. (111); Vaideanŭ Iuonŭ Ciorbu 17 fl. 53 cr. (113). Vaideanŭ Iuonŭ Gerasimŭ 29 fl. 3 cr. (20); Popŭ Nastasia I. Iuonŭ 41 fl. 23 cr. (21); Murăşanŭ Stefanŭ Păcurarŭ 25 fl. 93 cr. (124); Munteanŭ Todorŭ a Onichii 32 fl. 45 cr. (45). — Tritulŭ superiorŭ: Şiuteu Demianŭ şi Iosifŭ 35 fl. 28 cr. (67). — Sânmărghita: Socaciu Iuonŭ 22 fl. 97 cr.; Câmpianŭ Niconŭ 113 fl. 98 cr. (46). — Dileulŭ românŭ: Carsaiŭ Alexandru 66 fl. 39 cr. (235); Păcurarŭ Simionŭ 96 fl. 6 cr. (97). — Grindŭ: Căpuşanŭ Vasilie 109 fl. 62 cr. (42). —

Sânmărtinulŭ deşertŭ: Timburŭ Zaharie 17 fl. 65 cr. (16). — Vaidasigŭ: Hirianŭ Iacobŭ 45 fl. 12 cr. (58); vĕd. Iuonuţŭ Iuonŭ 93 fl. 13 cr. (52); Urcanŭ Iuonŭ 17 fl. 10 cr. (59); Grindianŭ Ilie 27 fl. 25 cr. (55). — Chimitelnicululŭ de Câmpiă: Lungu Stefanŭ 40 fl. 48 cr.; Moldovanŭ Iuonŭ 34 fl. 59 cr. — Lita magiară: Zor Marton 28 fl. 41 cr. (11); Mihály János 63 fl. 3 cr. (18. 58. 59); Boldizsár István 27 fl. 63 cr. (42); Czáko Istvan 18 fl. 1 cr. (12).

Ciugudiulŭ superiorŭ: Gârbovanŭ Iosifŭ 79 fl. 11 cr. (20); Gârbovanŭ Iuonŭ 61 fl. 11 cr. (21); Gârbovanŭ Simionŭ 56 fl. 29 cr. (36 1); Fertie Leontie 68 fl. 22 cr. (27); Nicóră Todorŭ 60 fl. 69 cr. (57); Nicóră Iuonŭ 49 fl. 7 cr. (56); Gârbovanŭ Vasilie 60 fl. 46 cr. (33); Fertie Ilie 63 fl. 17 cr. (22). — Agrişiu: Micu Simionŭ I. Mateiu 56 fl. 29 cr. (159). — Măgheruşŭ: Napŭ Costanŭ 72 fl. 55 cr. (70). — Hăgîmaşŭ: Cianŭ Iuonŭ 47 fl. 53 cr. (146, 16, 124. 131); Rotarŭ Iuonŭ 26 fl. 17 cr. (63); Dumitru Gavrilă 36 fl. 69 cr. (83) Rotarŭ Tănasie 21 fl. 98 cr. (76). — Măgheruşŭ: Dărăbanŭ Vasilica 32 fl. 73 cr. (60). — Asinipŭ: German Filipŭ 54 fl. 25 cr. (119); Şiporŭ Grigore 121 fl. 87 cr. (19); Şiporŭ Alexa 31 fl. 44 cr. (35).

Ciugudiulŭ inferiorŭ: Miclăuşŭ Maria 147 fl. 53 cr. (92); Miclăuşŭ Petru 65 fl. 45 cr. (92). — Băgăra: Mardanŭ Gavrilă 31 fl. 3 cr. (160); Teheiu Simionŭ 19 fl. 16 cr. (6); Abod Zsiga 13 fl. 94 cr. (43); Zahu Simionŭ Lungu 15 fl. 15 cr. (11). — Şilmegŭ: Popa Petru 32 fl. 16 cr. (8. 10); Popa Luca 68 fl. 12 cr. (38); Cordişŭ Stefanŭ 53 fl. 11 cr. (30); Cordişŭ Nichita 108 fl. 5 cr. (9); Blaşŭ Iosifŭ 68 fl. 86 cr. (12); More Natasia 117 fl. 81 cr. (24); Popŭ George 40 fl. 98 cr. (35); Ilidegŭ George a Luchii 103 fl. 25 cr. (43); Popŭ Simionŭ 77 fl. 25 cr. (56); Popŭ Precubŭ 125 fl. 99 cr. (6). — Ciurila: Iepure Dumitru şi Filipŭ 327 fl. 54 cr. (4). — Măgheruşŭ: Văcarŭ Mihailă 20 fl. 2 cr. (64). — Şieulia de Câmpiă: Rusu Irimie 65 fl. 90 cr. (98, 212).

Cicudiulŭ de Câmpiă: Vlasa Iosifŭ 100 fl. 35 cr. (368). — Bogata de Murêşŭ: Nagy István 104 fl. 95 cr. (98). — Şeulia de Câmpiă: Ilăndanŭ Iuon 24 fl. 55 cr. (120). — Măhacî: Seleşanŭ Lazarŭ 153 fl. 54 cr. (4) Sălciua inferióră: Bercia Todorŭ şi soţi 107 fl. 4

FOILETONU.

Notiţe istorice şi etnografice despre Bulgaria.

(Urmare.)

Cum că unŭ poporŭ, care a statŭ sub o apĕsare atâtŭ de despotică cincî vecurî, n'a putntŭ lua unŭ avêntŭ spiritualŭ şi materialŭ mai înaltŭ, putemŭ înţelege fórte lesne.

Mai nainte s'a împutatŭ poporuluı bulgarŭ prostiă şi laşitate. Cele mai nouĕ evenimente însĕ, carî s'au petrecutŭ într'unŭ timpŭ atâtŭ de scurtŭ înaintea ochilorŭ noştri, au arĕtatŭ, că aceste insinuaţiunî suntŭ puţinŭ întemeiate.

A forma o judecată definitivă, despre caracterulŭ unui poporŭ întregŭ, este totdeuna unŭ lucru cutezatŭ, şi anume celui, care călĕtoresce ca în fugă prin ţéră, trebuie a i se recomanda multă precauţiune.

Aşa s'a întêmplatŭ fórte de multe orî, că în foi şi scrierî periodice germane de însemnătate s'au esprimatŭ cele mai neesacte judecăţî despre poporulŭ bulgarŭ, şi 'i s'au atribuitŭ şi scornitŭ totŭ felulŭ de scăderî.

Incă de timpuriu au fostŭ siliţî mulţî Bulgarî sĕ părăséscă ţéra din causa grelei impilărî a Semi-lunei, emigrândŭ carî în cătrău putură. In învecinata Românià căutară şi aflară mulţî o a doua patriă. Aci fuseră bine şi bucuroşŭ vĕduţî diligenţii şi nepretenţioşii Bulgarî atâtŭ de Boierî câtŭ şi de întrega poporaţiune. Suntŭ firesce şi pe ţĕrmurele bulgarŭ alŭ Dunării în numĕrŭ însemnatŭ sate cu poporaţiune întregă românéscă. Unde Bulgarii trăescŭ pentru durată împreună cu poporaţiunea românéscă, ei adoptéză lesne limba românéscă şi moravurî românescî, ba în cele din urmă devinŭ chiar Românî; în vreme ce aceştia nu pre arată aplicare sĕ se contopéscă într'o naţionalitate străină, seu sĕ se subordineze aceleia.

Este bătĕtorŭ la ochî, că nicî unŭ esemplu nu aflămŭ în istoriă, care sĕ ne arate, că Românii cu Bulgarii s'arŭ fi aflatŭ vre-odată în stare de duşmăniă.

Şi în timpulŭ celŭ mai nou au arĕtatŭ Românii cele mai călduróse simpatii pentru Bulgarî, precum s'a manifestatŭ acésta într'unŭ modŭ îmbucurătorŭ cu ocasiunea trecerii principelui Alesandru prin Bucurescî.

Se înţelege de sine, că mai multŭ motive politice facŭ pe aceste douĕ popóre vecine sĕ se alipéscă strînsŭ unulŭ de altulŭ şi în chipulŭ acesta sĕ se întăréscă reciprocŭ. Interese comerciale divergente abia vorŭ pute slăbi încâtva legăturile de amiciţiă, mai alesŭ decă Bulgaria va rĕmâne unŭ *principatŭ autonomŭ*. Chiar o *Marea-Bulgariă* n'ar ave pentru poporulŭ românŭ nicî unŭ pericolŭ ca urmare, fiindŭ că aspiraţiunile Bulgarilorŭ se potŭ îndrepta numai spre medă-di.

II.

Tablouri din Bulgaria.

Suntŭ mai multe lunî de dile de când ochii întregei lumi civilisate suntŭ îndreptaţî spre evenimentele din Bulgaria, unde unŭ poporŭ iubitorŭ de libertate trebue sĕ se lupte în contra maliţiei moscovitice. Perseveranţa şi bunulŭ tactŭ, cu carî s'a purtatŭ acéstă luptă neegală de regenţii bulgarî până acuma, trebue sĕ insufle mare respectŭ fiă-cărui privitorŭ nepreocupatŭ faţă cu unŭ poporŭ, care a trăitŭ atâtea sute de anî sub jugulŭ degrădătorŭ alŭ neomenosului Turcŭ, şi căruia i s'au detrasŭ sistematicŭ chiar şi cele mai simple mijlóce de cultură, şi care totuşi nu s'a cufundatŭ într'unŭ noenŭ necurabilŭ. ci a păstratŭ în sine unŭ sănătosŭ embrionŭ de putere de cultură, embrionŭ pe care l'a adusŭ scurta rassă de libertate sub regimulŭ multŭ iubitului sĕu principe la cea mai puternică desvoltare.

Prin întêmplările de acuma din Bulgaria s'au datŭ de golŭ pe deplinŭ chiarŭ şi pentru celŭ mai scurtŭ de vedere scopurile finale ale politicei rusescî.

Rusia voesce mai nainte de tóte, ca în drumulŭ sĕu spre Constantinopolŭ sĕ nu mai găséscă nicî o piedecă, şi pentru aceea ea uresce orîce ţinută independentă a popórelorŭ balcanice. S'ar crede, că Rusia n'ar ave de lipsă sĕ mai umble după cucerirî de ţĕrî nouĕ. Dér ce plătescŭ nemĕsuratele ţĕrî până la Uralŭ şi până la Caucasŭ în asemĕnare cu ţĕrile, carî se întindŭ dela Dunăre până la Bosforŭ situate fiindŭ atâtŭ de imposantŭ, şi carî asigură fiă-cărei puterî, care le posede, posiţiunea de *putere universală?*

cr. (167). — Agrișiŭ: Munténŭ Crăciunŭ 14 fl 13 cr. (57); Manu George 11 fl. 41 cr. (110). — Măgherușŭ: Muncaciu Ignatŭ 11 fl. 65 cr. (46). — Hăgîmașŭ: Nuțu Iuonŭ l. Dănilă 36 fl. 1½ cr. (73); Dumitru Iuon Luca 10 fl. 50 cr. (40). — Dâmbrău: Tătarŭ Vasile 19 fl. 78 cr. (83); Tătarŭ Iuonŭ 11 fl. 46 cr. (191); Cornia Iuonŭ 21 fl. 27 cr. (69); Cornea Stefanŭ 19 fl. 16 cr. (71); Cornea Todorŭ 14 fl. 9 cr. (70); Iuonașŭ Iuon 34 fl. 90 cr. (92). — Mahaciu: Popa Vasilica 13 fl 10 cr. (118). — Hăgîmașŭ: Moldovanŭ Pantelimonŭ 32 fl. (11); Baciu Todorŭ 37 fl. (93); Popa Pavelŭ 26 fl. 55½ cr. (66); Nanŭ Grigore jun. 30 fl. 22 cr. (23); Nanŭ Grigorie l. Pavelŭ 30 fl. 62 cr (17), Nanŭ George 13 fl. 34 cr. (61); Popa Iuonŭ 7 fl. 18 cr (66). — Măgherușŭ: Dărabanŭ Petrea 25 fl 74½ cr. (60); Napŭ Antonie 68 fl. 97 cr. (31). — Agrișiu: Bologa Todorŭ a Monuluĭ 52 fl. 51 cr. (75); Carnia Triforŭ 25 fl, 79 cr. (96). — Șieușa: Boata Iuonŭ 75 fl. 30 cr. (8).

COMASSARILE.*)

Comassarea (întrunirea) pămêntului din țera Oltului.

Studiu economicŭ, de G. M.

(Urmare și fine.)

Unŭ casŭ forte instructivŭ pentru agricultori s'a ivitŭ în Francia, unde direcțiunile a două căi ferate, plantândŭ dealungulŭ liniilorŭ ferate Drăcilă, au infectatŭ cu rugină bucatele pe mai multe milurĭ pătrate, causândŭ agricultorilorŭ pagube enorme, încâtŭ în fine se vĕdură silite sĕ sacrifice banii cheltuițĭ și sĕ distrugă plantațiunile. Acestŭ casŭ e încă unŭ semnŭ destulŭ de instructivŭ pentru agricultorii noștrii, ca în jurulŭ sĕmĕnăturilorŭ sĕ nu sufere nicĭ o buruiană și nicĭ unŭ arbustŭ nefolositorŭ, ci terenulŭ destinatŭ pentru plantele agricole sĕ fiă ocupatŭ numai de ele. Cu totulŭ altceva însĕ este, când aceștĭ arborĭ și arbuștĭ au o menire ore care, fiă ca sĕ ferescă plantațiunile de vite și de omenĭ, fiă ca sĕ le ferescă mai cu semă de vênturile și viscolele cele recĭ dela medă-nopte și résăritŭ. Și atuncĭ însĕ e de preferitŭ salcâmulŭ, seu spinulŭ, dudulŭ etc., carĭ nu suntŭ dăunose culturilorŭ și aducŭ și unŭ folosŭ însemnatŭ chiar și prin lemnulŭ lorŭ, care e bunŭ pentru diferite lucrărĭ. Totŭ acesta este de disŭ și în privința livedilorŭ, pășunilorŭ și grădinilorŭ, adecă din ele încă sĕ dispară orĭ și ce tufă nefolositore, orĭ ce arbustŭ seu buruiană, décă nu cumva este cu totulŭ indispensabilă, de esemplu la apele curgĕtore pentru conservarea malului, pentru folosirea unorŭ prundurĭ etc.

In privința pădurilorŭ e neapĕratŭ de lipsă ca devastarea lorŭ sĕ înceteze și ele sĕ servéscă numai pentru producțiunea de lemnŭ, și anume pe câtŭ se póte a lemnului de folosŭ, — stejarŭ și bradŭ — și acesta atâtŭ în interesulŭ generalŭ, câtŭ și alŭ particularilorŭ pentru regularea umidității și a temperaturei. Din contră, urmândŭ cu devastarea lorŭ de până acum, ba în urma exportului de lemnŭ, sporitŭ numai în timpŭ de 10—20 anĭ, o sĕ se întemple aceea, ce s'a întêmplatŭ și în alte țérĭ, ca sĕ dispară pădurile și în loculŭ lorŭ sĕ rĕmână délurile gole, er ca consecință inundațiunĭ peste inundațiunĭ, urmate apoi de secete cumplite de câte 10—12 sĕptĕmânĭ și mai bine. Esemplu ție Dobrogea, Muntenegrulŭ, muntele Kart etc. Pentru a tăie, devasta și goli unŭ dealu séu o muche de pădure și de orĭ ce vegetațiune, ițĭ trebue numaĭ câteva dile, er de a o împăduri din nou, după ce și-a perdutŭ vegetațiunea, ițĭ trebuescŭ celŭ puținŭ 20 de anĭ și spese enorme.

*) A se vede numerii 4, 5, 6 și 7 din anulŭ curentŭ.

Decĭ e maĭ bine sĕ conservămŭ, până avemŭ ce. Sciu, că lemnulŭ, cu deosebire de stejarŭ și bradŭ, se caută și plătesce adĭ maĭ bine ca altă dată, și nu voiu sĕ dicŭ, ca sĕ-lŭ lăsămŭ sĕ îmbĕtrânéscă, sĕ-șĭ perdă valorea, nu, ci numai sĕ fimŭ cumpătațĭ în tăierea pădurilor, căcĭ prețulŭ lemnuluĭ de valóre se va urca și maĭ multŭ din anŭ în anŭ, și în loculŭ celorŭ bĕtrânĭ, sĕ plântămŭ alțiĭ, er arinii, alunii, mestecenii, fagiĭ sĕ-ĭ înlocuimŭ cu stejarŭ, bradŭ, pinŭ. Și acesta atâtŭ pentru motivulŭ de a ave lemne de trebuință și de focŭ, câtŭ și pentru a pute prăsi bucate.

Aci voiu sĕ revinŭ și asupra folosuluĭ pădurilorŭ de pășunitŭ, în privința căruia am cititŭ chiar și în diare plângerĭ din partea maĭ multorŭ agricultorĭ d'aĭ noștrĭ.

Pășunirea pădurilorŭ este fórte stricăciósă și vătĕmătóre pădurilorŭ și cu deosebire celorŭ tinere, căcĭ prin ruperea și roderea continuă a mugurilorŭ și a mlădițelorŭ tinere, degenereză cu totulŭ, neputendu se urca susŭ, ele se întindŭ pe pămentŭ, piperuicescŭ cele maĭ răbdurii și mai trainice: mesteacănulŭ, fagulŭ, carpinulŭ etc., er cele de valóre, ca bradulŭ, stejarulŭ, se perdŭ cu totulŭ. Esemple avemŭ destule pe totŭ loculŭ. Pe lângă aceea, folosulŭ e neînsemnatŭ față cu dauna causată. Toțĭ sciu, că fénulŭ de pădure, decă ar fi compusŭ totŭ din acele plante și ierburĭ ca și celŭ dela șesŭ, totŭ nu e așa de folosŭ ca acesta. Și ore de ce?

Lucrulŭ se esplică forte lesne. Iérba din pădure crescêndŭ la umbra arborilorŭ și tufelorŭ, fiindŭ maĭ tótă diua în umbră și neavêndŭ lumină destulŭ de intensivă, ca sub influința ei protoplasma din celule sĕ pótă lucra — sĕ potă reduce acidulŭ carbonicŭ prefăcêndu-lŭ în materiĭ organice — materia ei solidă și nutritore nu sporesce, orĭ și câtŭ de mare ar fi corpulŭ ei, elŭ e fără vlagă și se compune mai numai din apă. Decĭ pentru pascerea unorŭ ierburĭ și buruenĭ, fără de nicĭ o putere nutritivă, nu merită, ca sĕ se devasteze și estermine pădurile. De aceea e maĭ bine, și în interesulŭ tuturorŭ, ca la segregare seu regularea proprietății, sĕ se separe de pădurĭ fenațiile și pășunile și sĕ se curețe de orĭ și ce tufe seu arborĭ, rĕmănêndŭ numai pentru producțiunea de ierbă, er încolo partea destinată pentru pădure sĕ rĕmână numaĭ pentru lemne, și pe câtŭ va fi cu putință arborii bĕtrânĭ și de puțină valore sĕ se înlocuéscă cu plantațiunĭ nouĕ de stejarŭ, bradŭ, pinŭ etc.

Din tote cele inșirate mai susŭ resultă: 1) Că comassarea seu regularea proprietății, justŭ esecutată, nu e unŭ rĕu și unŭ periculŭ, precum se părea înainte 2) Că deși făcută în interesulŭ proprietățiĭ marĭ și adese cu intențiunĭ contrare nouĕ, precum bună oră era și ideea d'a înființa sate de Ciangăĭ la Făgărașŭ, de care nu s'a alesŭ, nicĭ nu sĕ va alege nimica, totușĭ comassarea e avantagiósă din tote punctele de vedere și pentru proprietatea mică, și spesele făcute cu ea sĕ restitue în curêndŭ. 3) Că și în Ardealŭ în mare parte, cu deosebire la șesurĭ, cum e țera Oltului, a Bârseĭ, a Hațegului, cu unŭ cuvêntŭ totŭ pămêntulŭ ce se cultivă adĭ póte fi supusŭ comassareĭ. Esceptiune trebue sĕ se facă cu regiunile muntóse, unde mai fiă care agru este încunjuratŭ de rîpĭ și délurĭ sterile, a cărorŭ înclinațiune e peste 8°, pe carĭ, décă le-ai supune comassăreĭ și cultureĭ, nu numaĭ că n'aĭ folosi nimicŭ, ci din contră, rupêndŭ pajiștea și tufele, prin spălarea țĕrineĭ de apă, ai periclita și locurile cultivate din vale, îngropândŭ solulŭ humosŭ și arătorŭ sub țĕrîna sĕlbatică și petrile aduse dela dealŭ.

In privința esecutăreĭ comassăreĭ e necesarŭ: 1) Ca representanța comunală sĕ céră dela inginerulŭ antreprenorŭ garanțiă suficientă despre aptitudinea lui intelectuală și materială, că este elŭ în stare sĕ esecute o astfelŭ de operațiune, și sĕ-i controleze adeseorĭ lucrările. In privința acesta ar fi de doritŭ, ca tinerii nostri ingineri, în locŭ de a trece cu toții în România, după ce au studiatŭ cu banii nostri, sĕ rĕmână între noi, sĕ se apuce de astfelŭ de lucrărĭ, ca sĕ avemŭ câtŭ se póte mai mulțĭ inginerĭ românĭ și sĕ nu fimŭ silițĭ a încredința averea și viitorulŭ nostru streinilorŭ. Paralele strînse cu multe sudorĭ sĕ rĕmână în mâna Românilorŭ.

2) Sĕ îngrijescă ca comisiunea alésă pentru classificarea pămêntului sĕ fiă la înălțimea chiămăreĭ ei, și, în lipsă de ómenĭ specialiștĭ, sĕ alégă atarĭ persone, carĭ au avutŭ ocasiune sĕ, cunoscă producțiunea pămêntului, și în fine sĕ îngrijescă ca ea sĕ clasifice pămêntulŭ după calitățile și fertilitatea lui, er nicĭ de cum după posiția și influința proprietarului în comună și societate.

3) Unde pămêntulŭ, din causa varietății, presintă prea multe greutățĭ pentru a pute fi unitŭ într'unŭ singurŭ complecsŭ, acolo sĕ se dea celŭ multŭ cu 6—9 parțele, astfelŭ ca totușĭ sĕ pótă fi posibilŭ a introduce o cultură sistematică și rațională.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

RAAB, 24 Ianuariu. — Ministrulŭ Baross a ținutŭ erĭ înaintea alegĕtorilorŭ sĕi o vorbire, în care arătă politica de comunicațiune a guvernului, desemnândŭ ce e dreptŭ referințele ca serióse, dêr nicidecum critice și imposibilŭ de a se ameliora. Ca cele mai importante probleme desemnă ministrulŭ construirea șoselelorŭ statului, regularea mĕsurărei lucrărilorŭ publice. Regularea Dunării de susŭ este în cursŭ, aceea a Porțilorŭ de ferŭ în pregătire. Importantă ar fi construirea canalului Vukovar-Samacz, prin care drumulŭ spre litoralii Mării Adriatice se scurtéză în modŭ însemnatŭ. Activitatea comerciului ungarŭ trebue sĕ se îndrepteze spre Orientŭ. Ministrulŭ speră în cele din urmă, că pacea se va susține.

DIVERSE.

Monstru de grăsime — La 1787 s'a înmormêntatŭ în Dublinŭ unŭ omŭ grasŭ și grosŭ, cum nu se mai vĕduse de când cu vestitulŭ uriașŭ irlandezŭ Pinnakule. Cosciugulŭ cu reposatulŭ l'au dusŭ la gropă 30 de omenĭ aleșĭ, schimbându-se câte 10 inșĭ. In anii din urmă ai vieții sale se îngrășase atâta, că tote ușile casei sale au trebuitŭ lărgite cu două urme; elŭ cântărea 322 kilograme. Acestŭ monstru se numea Roger Byrne. La vîrsta de 54 anĭ l'a sufocatŭ grăsimea lui proprià, ne mai putêndŭ respira în cele din urmă. Acestŭ colosŭ era mai greu cu 50 kilograme decâtŭ multŭ admiratulŭ Bright din Maldenŭ, care trecea de celŭ mai greu omŭ alŭ veculuĭ sĕu și în a cărui vestă intrau șepte ómenĭ de rêndŭ.

Revoltă de călugărițe — Călugărițele mănăstirei Ursulinelorŭ din Cividale lângă Gorz au depusŭ în dilele acestea pe starița lorŭ din rangŭ și au alesŭ alta în locu'ĭ. Autoritățile chiămară pe archiepiscopulŭ din Udine, căruia ii succese a îmblândi pe călugărițele revoltate, restituindŭ acestea pe isgonita lorŭ stariță érăși în rangŭ și demnitate. Se dice că — micĭ porțiunĭ de carne arŭ fi fostŭ causa acestei revolte a călugărițelorŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.

Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureșianu.

Bucurosŭ va lăsa amicabilulŭ cetitorŭ sĕ trécă pe dinaintea sa tablourile, carĭ avemŭ de gândŭ a le desfășura cu ajutorulŭ unui călăuzŭ autorisatŭ. Este opulŭ lui *F. Kanitz* intitulatŭ *Donau-Bulgarien und der Balkan*" (Bulgaria-dunărenă și Balcanulŭ), căruia ii mulțămimŭ multe și a cărui valore este încă neîntrecută, deși a fostŭ ajunsă și întrecută de evenimentele timpului.

Dela călĕtoriile lui *F. Kanitz* în anulŭ 1874 s'au sĕvêrșitŭ schimbărĭ marĭ în Bulgaria. Acéstă țeră nu se mai află sub *stăpânirea Porteĭ*, cu alte cuvinte sub *Padișahulŭ Osmanilorŭ*. In Bulgaria nu mai residéză nicĭ unŭ »*Vali turcescŭ*" în *Rusciucŭ*; fortărețele formidabile *Vidinŭ*, *Nișŭ*, *Varna*, *Șumla* și *Silistria* nu se mai află în puterea garnisónelorŭ turcescĭ, atâtŭ de înfricoșate odinioră, pentru ca de acolo sĕ zădărnicescă orĭ ce încercare a „*hordei raiale*",—cum numiau și numescŭ Turcii pe supușii creștinĭ în batjocură, — de a sfărâma jugulŭ lorŭ.

Și multŭ urgisiții arendașĭ ai contribuțiunilorŭ au dispăratŭ împreună cu amploiații și *Chadii* (khadis) cei ușorŭ de mituitŭ.

Provinciile Bosnia și Herțegovina au fostŭ ocupate după congresulŭ dela Berlinŭ de trupele austro-ungare, făcêndu-se și acolo sfêrșitŭ domniei pașalelorŭ turcescĭ.

In Bulgaria s'a formatŭ, sub domnia principelui *Alesandru de Battenberg*, o armată națională bulgară. Multe moșee stau acum pustii, seu suntŭ străformate în biserice creștine. Poporațiunea musulmană s'a împuținatŭ în modŭ însemnatŭ, și chiarŭ și coloniștii tătarĭ și Cerchezii cei atâtŭ de urițĭ Bulgarilorŭ au dispărutŭ cu totulŭ de pe teritoriulŭ bulgarŭ.

Aceste străformărĭ naturale s'au sĕvêrșitŭ abia în timpulŭ mai nou, în timpulŭ nostru.

Țarulŭ Alesandru II a învinsŭ, după lupte îndelungate și sângeróse, în rĕsboiulu din anulŭ 1877—78 armatele Padișahului *Abdul-Hamid* și a eliberatŭ prin acesta mai întâiu pe Bulgarĭ de jugulŭ turcescŭ. Multŭ a fostŭ lăudată și glorificată bunătatea, cu care împĕratulŭ Rusiei a jertfitŭ armate și milione, pentru ca sĕ elibereze în modulŭ celŭ mai necgoisticŭ pe poporulŭ bulgarŭ consângenŭ și coreligionarŭ.

Șepte anĭ întregĭ au și mersŭ tote după placu, fiindŭ că și principele alesŭ — deși nu de rassă slavică — a corĕspunsŭ pe deplinŭ tuturorŭ așteptărilorŭ, ba, ce e mai multŭ, le și întrecu, fiindŭ că sub guvernulŭ sĕu Rumelia-orientală s'a alăturatŭ de bună voiă la Bulgaria. Entusiasmulŭ poporului ajunse punctulŭ de culminațiune, când *Alesandru* conduse însușĭ juna sa armată în marșŭ repede dela biruință la biruință în contra Sêrbilorŭ deprinșĭ în rĕsboiu. Acesta armată, deși abia fusese organisată, a arătatŭ la *Slivnița*, la *Țaribrodŭ* și *Pirotŭ*, că scie sĕ învingă și fără oficerĭ rusescĭ.

Décă acéstă formațiune de statŭ s'arŭ puté întărit adecă décă s'arŭ puté desvolta neimpedecată, atuncĭ într'unŭ timpŭ nu pre îndelungatŭ, dupĕ cum se prevede, *o armată bulgară* și nu *ruséscă își va face întrarea triumfală în Constantinopolŭ*. Acéstă fantomă înspăimântătore o vedeau politicii rusescĭ clarŭ înaintea ochilorŭ, și pentru ca sĕ pună capĕtŭ tuturorŭ acestorŭ combinațiunĭ amenințătore, a trebuitŭ mai nainte de tote sĕ fiă delăturatŭ cu orĭ-ce prețŭ capabilulŭ și de poporŭ iubitulŭ principe. Modulŭ celŭ malițiosŭ în care s'a severșitŭ cu batjocurirea tuturorŭ principielorŭ de dreptŭ detronarea și delăturarea principelui Alecsandru de Battenberg, se mai află încă în prospĕta memoriă a tuturorŭ.

Acuma se facŭ încercărĭ, ca sĕ se impună poporului lipsitŭ de conducĕtorŭ din ce în ce mai multŭ jugulŭ rusescŭ în locŭ de celŭ turcescŭ. Pentru a introduce acésta în modŭ cuvenitŭ a fostŭ desemnatŭ generalulŭ *Kaulbars*, care prin apucăturile sale tergiversive numai câtŭ a efeptuitŭ, că simpatiile poporului bulgarŭ s'au înstrăinatŭ cu totulŭ de Rusia. Unŭ poporŭ, căruia i-a fostŭ datŭ sĕ se încăldéscă odată la radele sorelui libertății, nu se mai lasă a fi tractatŭ ca o hordă fără voia proprià. După cum se vede, planurile rusescĭ vorŭ da încă preste marĭ greutățĭ, și noi avemŭ de bună sémă timpŭ destulŭ a ne face cunoscuțĭ mai de-aprópe cu țera din cestiune și cu poporulŭ ei.

(Va urma)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Ianuariu st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	100.40
Rentă de hârtiă 5%	90 20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	116 50
Bonurĭ rurale ungare	104.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 —
Bonurĭ rurale transilvane	104 —
Bonurĭ croato-slavone	105 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	121 75
Renta de hârtiă austriacă	80 50
Renta de arg. austr.	81 35
Renta de aurŭ austr.	111 80
Losurile din 1860	136.80
Acţiunile băncei austro-ungare	869 —
Act. băncei de creditŭ ung.	291.25
Act. băncei de creditŭ austr.	283.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.96
Napoleon-d'orĭ	10.05
Mărcĭ 100 imp. germ.	62 25
Londra 10 Livres sterlinge	127.10

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 10 Ianuarie st. v. 1887.

	Cump.	vend
Renta română (5%)	92 -	93—
Renta rom. amort. (5%)	93¼	94¼
» convert. (6%)	86¼	87¾
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	33—	36—
Credit fonc. rural (7%)	101¾	102½
» „ „ (5%)	85¼	85¾
» » urban (7%)	98½	99½
» » » (6%)	91—	93—
» » » (5%)	81¾	82½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	17.—	17.½
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01—	2.03—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 24 Ianuariu st. n. 1887

Bancnote românescĭ	Cump.	8.45	Vend.	8.47
Argint românesc	»	8.42	»	8.44
Napoleon-d'orĭ	»	9.99	»	10.03
Lire turcescĭ	»	11.26	»	11.30
Imperialĭ	»	10.26	»	10.30
Galbenĭ	»	5.94	»	5.96
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei"

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ	3 fl. —
„ şése lunĭ	6 fl. —
„ unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

pe trei lunĭ	10 francĭ
„ şése lunĭ	20 „
„ unŭ anŭ	40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ	—	—	—	—
	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8 24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişora	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2 18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.55	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clusiu	5.30	—	5 56	—
	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mezö-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	-
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.58	7 38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	
Fugyi-Vásárhely	--	—	9 41	2 17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	--	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4 07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	—
Clusiu	—	10.28	5.26	6.43	--
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mică	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.3	—	--	—	3.03
Sigişora	5.12	—	—	—	3 49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ	—	—	—	—	--
	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3 14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.24
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4 08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9 53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8 42	—	4 52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4 10	5.45	--
Aradŭ	4 30	6.—	7 04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5 41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6 28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9. 8	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	- -
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12:—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	- -
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiuşŭ	1 29	1.41	--

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6 05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6 41
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12 42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1 53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernes